

Lidingö stad

Miljö- och stadsbyggnadskontoret

Synpunkter på miljöanmälan inklusive miljökonsekvensbeskrivning avseende ny bussdepå i Stockby, diarienumr 2011-169

Naturskyddsföreningen Lidingö anser att valet av lokal för en ny bussdepå är mycket olämplig, dels med tanke på närheten till Långängen- Elfviks naturreservat och att tung trafik kommer gå genom bostadsområden. Depån kommer dessutom bedriva en bullrande och upplyst verksamhet framför allt under nattetid. Osäkerheten med Lidingöbanans eventuella sammankoppling med Spårväg City borde leda till att Lidingö stad avvaktar en flytt av bussdepån och istället utvecklar den befintliga i Agaområdet.

Långängen- Elfvik naturreservat

Som lokal för den planerade bussdepån har Lidingö stad valt en del av fastigheten Förrådet 5 i Stockby industriområde, gränsande till Långängen-Elfviks naturreservat. Bussdepån planeras ligga på redan hårdgjord mark, men närheten till naturreservatet gör det märkligt att inga inventeringar av den närliggande naturen genomförts. Att tillåta stadsutvecklingen ända fram till naturskyddade områdesgränser riskerar att leda till att stadsnaturen isoleras och kan komma att kräva omfattande skötsel för att dess värden ska upprätthållas. Det är också viktigt att ta hänsyn till områdets ekologiska och sociala samspel med det omgivande landskapet.

I mötet mellan stad och natur är det viktigt att ha ett helhetsperspektiv. Övergångs zoner i form av parker och trädgårdar är viktiga för att inte naturen finns i isolerade öar.

Förekomst av större vattensalamander

Redan 2008, vid planering av en ny återvinningscentral i Stockby industriområde, påtalade (och visade) Naturskyddsföreningen för politiker och tjänstemän att det finns större vattensalamander i området. Området runt fastigheten Förrådet 5 är även känt för att hysa även andra groddjur.

Den större vattensalamandern är rödlistad (hotad) och, liksom alla grod- och kräldjur i Sverige fridlyst. Först efter att Naturskyddsföreningen återunder hösten 2011 påtalat att arten finns i området gjordes en inventering den 18 oktober 2011. Under inventeringen påträffades inga groddjur eftersom de då krupit undan för sin vintersömn.

Större vattensalamander är upptagen i Bernkonventionen och i både bilaga II och IV i EUs art- och habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43/EEG). Listningen i bilaga IV innebär att arten är fridlyst.

Sveriges åtaganden i detta avseende regleras framförallt i Artskyddsförordningen (2007:845) och

medför att såväl fortplantningsområden (vilket i praktiken betyder småvatten där arten påträffas) som viloplatser (landområden kring småvatten där arten påträffas) är skyddade. Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatser samt att skada eller samla in ägg.

En del livsmiljöer som är väsentliga för arten, t.ex. småvatten i odlingslandskapet, omfattas av det generella biotopskyddet om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Dessutom kan såväl länsstyrelserna som Skogsstyrelsen enligt samma förordning förklara biotopskydd för vissa miljöer som är lämpliga för större vattensalamander, t.ex. småvatten med omgivande mark i skogslandskapet. Naturvårdsverket har även bedömt att utökade användningsmöjligheter av biotopskyddet erfordras och har utfärdat ett åtgärdsprogram för bevarande av arten och dess livsmiljöer.

Individer av större vattensalamander lämnar oftast sin lekdamm i juni – juli, perioden är betydelsefullt med avseende på när inventeringsinsatser bör göras. En inventering bör genomföras under lekperioden då de köns mogna djuren är i vattnet eventuellt kompletterat med ett sensommarsök av larver.

Vanligt är att individer söker hemområden inom en radie av 50-300 m från sin lekdamm, vilket utgör en viktig förutsättning för det hänsynstagande som måste ske. Individerna söker sig på land till håligheter under stenar, trädrötter, död ved och gnagargångar för övervintringen. Den större vattensalamandern har flera egenskaper som gör den känslig för förändringar i dess livsmiljö, vilket också utgör omständigheter som ska iaktas vid bedömning av påverkande åtgärder.

Det bör i sammanhanget även påpekas att en lagakraftvunnen detaljplan eller ett bygglov inte innebär att en åtgärd som är förbjuden i § 4 i artskyddsförordningen får ske utan en dispens enligt 14 § samma förordning. Det är vidare så att förekomst av fridlysta arter inom ett planområde tidigare bedömts utgöra grund för att det varit påkallat att miljökonsekvensbeskrivning belyst även exploaterings konsekvenser för sådana arter, exempelvis i detaljplaneärende i Kungsbacka 2005 (där regeringen upphävde kommunfullmäktiges beslut). **Det är alltså avgörande att tillräckliga kunskapsunderlag tas fram före beslut, så att inte planerings- och beslutsprocesser blir onödigt utdragna och kostsamma för det allmänna.**

Ingen inventering av flora eller fauna ingår i miljökonsekvensbeskrivningen. Den 18 oktober 2011 gjordes en besiktning av området för att identifiera möjliga lokaler för den större vattensalamandern. Den visar att området kring den planerade bussdepån har goda förutsättningar för arten, både vad gäller leklokaler och övervintringsplatser.

Bullerföroreningar

Bussar som bromsar, startar, tomgångskör eller accelererar ger upphov till höga ljudnivåer. De ger också upphov till lågfrekvent buller (20-200 Hz) som brukar mätas i dBC. Lågfrekvent buller kräver stora krav på bullerdämpande insatser. Höga frekvenser och låga frekvenser dämpas på grund av sina våglängder olika.

Buller som är spritt över ett större frekvensområde (både låga och höga frekvenser) upplevs dessutom ofta som mer störande än ett ljud med smalare frekvensområde trots samma energiinnehåll.

Det lågfrekventa bullrets miljöpåverkan är inte utrett i miljökonsekvensbeskrivningen.

Ljutföroreningar

Med tanke på närheten till naturreservatet, och att depåns verksamhet kommer pågå under hela dygnet, är det märkligt att miljökonsekvensbeskrivningen saknar analys av hur ljutföroreningarna kan komma att störa djurlivet. Förutom 4-8 m höga belysningsstolpar kommer depån belysas med hjälp av 10-12 m höga master.

Belysning i landskapet påverkar balansen i ekosystemen i mycket hög grad och alla åtgärder som kan vidtas för att minimera påverkan är därför viktiga att genomföra.

Man vet att påverkan av artificiell belysning kan förstöra vissa arters habitat, negativt påverka den lokala ekologiska stabiliteten och minska den biologiska mångfalden i naturen. Ljuset inverkar till exempel på de djurens biologiska klocka, dygnsrytm, förmåga att kommunicera och orientera sig, deras beteende och relationen mellan rovdjur och byte. Groddjur har en tendens att samlas under ljuskällor och har därmed en ökad risk att dödas av trafiken. Större vattensalamander jagar på asfalterade, belysta områden för att det finns mycket insekter där. Den kan även passera över belysta vägar eftersom driften att vandra är stark.

Ljutföroreningarnas konsekvenser saknas i miljökonsekvensbeskrivningen

Trafik

Som utgångspunkt för den förväntade trafiken används mätdata från 2008, alltså för fyra år sedan. Förväntade trafikflöden sträcker i sig miljökonsekvensbeskrivningen fram till 2015, ett mycket kort tidsperspektiv. Mer rimligt borde vara samma tidsperspektiv som i översiktsplanen, det vill säga fram till 2030.

Behov av komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen

- ***Inventering av den större vattensalamandern i juni-juli***
- ***Utredning av hur bullerföroreningar kommer påverka djurlivet.***
- ***Utredning av det lågfrekventa bullrets miljöpåverkan***
- ***Utredning om konsekvenser av artificiell belysning för djurlivet och eventuella åtgärder för att minimera skador***

Helena Klangemo / Naturskyddsföreningen Lidingö